

Φ 619

Державний архів Сумської області

Глухівське повітове поліцейське управління м. Глухів
Глухівського повіту Чернігівської губернії

ФОНД 619

Інвентарний опис № 1

1865-1869 pp.

ПЕРЕДМОВА

до опису № 1 фонду 619 Глухівське повітове поліцейське управління м. Глухів Глухівського повіту Чернігівської губернії

Глухівське повітове поліцейське управління створено відповідно до Указу Олександра II від 25 грудня 1862 року, яким були затверджені «Тимчасові правила про устрій поліції в містах та повітах губерній». Процес реформування поліції зумовлювався необхідністю взяти під контроль мільйонні маси селян, яких звільнили від кріпосної залежності у 1861 р.

«Тимчасові правила ...» реорганізовували всю існуючу раніше поліційну структуру у державі в цілому і в Україні зокрема. Старі поліцейські органи у кожному повітовому місті /городничий і його канцелярія/ та у повіті /земський справник і земський суд/ об'єднувалися у повітові поліцейські управління, які очолював справник.

На поліцію покладалися такі функції: охорона громадського порядку, контроль за населенням, розшук злочинців, досудове слідство, охорона об'єктів (варта), виконання вироків, конвой.

Поліцію поділили на підрозділи: загальну, кримінальну, залізничну, фабричну, річкову, політичну поліцію (окремий корпус жандармів).

У губернських центрах існували губернські поліційні управління та губернське жандармське управління, які очолювали поліційний чи жандармський генерал-майор або полковник.

На території губернії окремо існували повітова поліція та міська поліція. Повітову очолював повітовий справник, призначений губернатором. Йому підпорядковувався колегіальний виконавчий орган – повітове поліцейське управління (помічник справника, члени-заседателі).

Повіт поділявся на стани (на чолі зі становим приставом та поліцейським урядником), дільниці чи сотні (на чолі із сотським) та селища (на чолі з десяцьким). Останні два обиралися населенням і працювали на громадських засадах (безоплатно).

Міська поліція діяла в усіх губернських містах, градоначальствах, в окремих повітових та безповітових містах. Міське поліційне управління очолював поліцмейстер, якого призначав губернатор чи градоначальник. Йому підпорядковувалися нижчі чини та виконавчі урядовці, дільничні пристави, міські пристави, поліційні наглядачі, городові, поліцейські служителі. Міста розділялися на сектори: частини (міський пристав), дільниці (дільничий пристав) та околотки (околоточний). За порядком на вулицях стежив городовий. Загальне керівництво поліцією і жандармерією здійснював Департамент поліції Міністерства внутрішніх справ.

Повітові поліцейські управління займалися видачею свідоцтв і посвідчень, адміністративною висилкою за межі губернії і повіту неблагонадійних осіб, розшуком, також слідкувало за станом доріг і мостів в межах повіту, за своєчасною сплатою земських зборів, займалося питаннями торгівлі і розглядом цивільних позовів, збирало відомості про осіб, які перебували під наглядом поліції та ін.

Централізація міської і повітової поліції збільшувала владу справника, у віданні якого знаходилися основні справи поліцейського управління повітового міста і всього повіту.

Влада справника охоплювала весь повіт. У повіті під головуванням предводителя дворянства або справника діяли дорадчі органи із повітових чиновників. Це були присутствія з військової повинності, присутствія по селянським і питейним справам і т.д.

Справник був найбільш активним і впливовим членом цих органів.

Пореформені повіти зберігали поділ на більш дрібні поліцейсько-територіальні одиниці – стани.

Станові пристави виконували свої функції спираючись на волосних і сільських посадових осіб (волосних старшин, сільських старост, збирачів податків та ін.).

У II пол. 70-х років ХХ ст. почався процес підсилення поліції у сільських місцевостях. Указом від 9 червня 1878 року у кожному стані була введена посада помічника станового пристава – поліцейського урядника.

Відповідно до Інструкції від 19 липня 1878 року до компетенції поліцейського урядника входили: охорона суспільного спокою та стеження за проявом будь-яких дій, спрямованих проти уряду. « ... Щоб не поширювалися серед народу зловмисні судження і чутки, щоб не поширювалися заборонені листівки, книги, видання... ».

В умовах нової хвилі селянського руху на поч. ХХ ст., Указом від 1 червня 1903 року при станових приставах і поліцейських урядниках створюється повітова поліцейська варта, яка становила збройну опору станових приставів і поліцейських урядників.

Повітові поліцейські управління ліквідовані у 1917 році. Одночасно були ліквідовані посади справників, станових приставів, урядників з відповідними канцеляріями.

10 листопада 1917 року Народний комісаріат внутрішніх справ видав постанову про створення робітничо-селянської міліції. Утримання та управління робітничо-селянською міліцією покладалося на органи міського і земського самоуправління. Земські і міські органи самоуправління вибирали начальників повітової міліції і їх помічників. При начальниках міліції засновувалися канцелярії, а також приміщення для утримання арештованих.

Фонд Глухівське повітове поліцейське управління м. Глухів Глухівського повіту Чернігівської губернії вперше надійшов на зберігання до Державного архіву Сумської області 1950 р.

На 01.01.2023 у фонді налічувалося 2 справи за 1865-1869 рр.

У 2023 році проведено науково-технічну обробку документів постійного терміну зберігання фонду, вдосконалення та переробку опису.

В опису відредаговані заголовки справ, уточнені крайні роки документів, кількість аркушів у справах, опис передруковано, складено передмову, історичну довідку, акт перероблення опису архівного фонду.

На впорядковані документи складено опис № 1 постійного зберігання, який налічує 3 (три) справ з № 1 по № 3 за 1865-1869 роки. Справи в опису систематизовані за датами.

Передмову склала

Провідний архівіст відділу зберігання,
обліку та довідкового апарату

Людмила СОРОКІНА

Глухівське повітове
поліцейське управління
м. Глухів Глухівського повіту
Чернігівської губернії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Державного архіву
Сумської області

Юрій ОЛІЙНИК
2023 р.

Фонд 619

Опис № 1
справ постійного зберігання
за 1865-1869 рр.

№№ з/п	Індекс справи	Заголовок справи	Крайні дати документів справи	Крайні дати документів справи	Кількість аркушів у справі	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
1.		Цивільна справа за позовом Євдокії Журикової до Севастяна Шамаріна та Григорія Ступака про повернення частини земельної ділянки.	28 серпня 1865	7 липня 1866	15	
2.		Вводні листи надані повітовим поліцейським управлінням власникам на право володіння маєтками та ін. нерухомим майном у м. Глухів та Глухівському повіті.	16 лютого 1866	15 квітня 1869	264	
3.		Старий недіючий опис			2	

До опису внесено 3 (три) справи з № 1 по № 3, у тому числі:

літерні №№ _____,

пропущені №№ _____

Провідний архівіст відділу зберігання,
обліку та довідкового апарату

21.03.2023

Людмила СОРОКІНА

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕПК
Державного архіву Сумської області

Від 24.03.2023 № 4